

- 11. Kvarteret Krukan, "Metodistkyrkan" – Hultabacken 4**
Frikyrkorörelsens intåg i det svenska samhället var ett uttryck för demokratiska rättigheter som saknade motstycke vid tiden. Arvika metodistförsamling bildades 1906 och deras kyrka stod klar två år senare. Den är uppförd i trä och klädd med faskantade träplattor som imiterar sten. Tornet har fyra gavelspetsar och fem spiror. Idag har församlingen upphört och kyrkan fungerar som bostad.

- 12. Trefaldighetskyrkan**
Mot 1800-talets slut växte Arvikas befolkning i rask takt och Mikaeli kyrkan i samhällets sydvästra utkant behövde kompletteras med en mer centralt belägen kyrka. Uppdraget gick till arkitekten Ivar Tengbom som formgav kyrkan i nationalromantisk stil – modernt för tiden och som en reaktion på de nystilar som präglat arkitekturen i landet under 1800-talet. Man ville värna om och lyfta fram det svenska i arkitekturen och inspiration hämtades från bland annat vasatidens borgar och traditionell landsbygdsarkitektur. Kyrkan är uppförd i material från trakten, såsom glas och skiffer från Glava, gnejs till grundläggningen från Dottevik och virke från kyrkans egna skogar.

- 13. Kvarteret Rektorn – Solbergagymnasiet**
Stadens skolväsende utvecklades i takt med att invånarantalet ökade. Solbergagymnasiet (A) invigdes 1936 och har påbyggts i flera etapper under 1930-, 50-, och 80-talen. I det kopparplåtsklädda tornet fanns tidigare ett teleskop för stjärnskådning. Byggnaden (B) med de två ingångarna i södra kortsidan kallas av arvikaborna för "Katedralen", men byggdes för att användas som gymnastiksal för skolans elever. Numera används den också för kursverksamhet i dans.

- 14. Östra Esplanaden**
I slutet av 1800-talet utvidgades stadsplanen och då tillkom Östra Esplanaden. Vid denna tid var det vanligt med bränder i Sveriges städer och framförallt i de med mycket träbebyggelse. För att komma tillrätta med problemet upprättades 1874 års byggnadsstadga som rekommenderade breda esplanader med planteringar i mitten för att förhindra eldens utveckling. Östra Esplanaden är ett konkret exempel på tillämpning av detta.

- 15. Kvarteret Klockaren 6 – Östra Esplanaden 6**
I denna disponentbostad bodde Anders Östlind – VD för Östlind och Almqvist orgel- och pianotillverkning. Anders Östlind startade orgeltillverkning 1888 i Arvika och något senare blev Anton Almqvist delägare i firmen som fick namnet Östlind och Almqvist. Från den väl tilltagna bostaden och dess balkong kunde han blicka ut över sin orgel- och pianofabrik som då var den största i norden. Pianofabriken flyttades 1966, men fanns kvar ända till 1977 då den lades ner.

- 16. Kvarteret Orgeln – Orgelfabriken**
Orgelfabriken utgjorde tillsammans med tobaksmonopolet och Arvikaverken den ekonomiska ryggrad som köpingen Arvika kom att växa kring. Den största delen av bebyggelsen i kvarteret orgeln är uppfört under orgelfabrikens tid och består av flera olika sammanhängande byggnadskroppar. Bebyggelsen är uppförd från 1890-tal fram till ca 1970-tal. Kvarterets södra fasad mot Östra Esplanaden är den äldsta.

- 17. Kvarteret Fabriken – Östra Esplanaden 13A, 15A och 15B**
13A – På 1830-talet fanns 23 bostadshus med uthus redovisade i Arvika. Av de husen finns bara ett fåtal kvar och detta hus är troligen ett av dessa. Enligt uppgift är det befintliga bostadshuset i timmer hitflyttat från landet under mycket tidigt 1800-tal. Dagens utformning fick byggnaden troligen under 1800-talets slutskede. 15A och 15B – Tomterna bebyggdes med två bostadshus vardera under andra halvan av 1800-talet. Kring sekelskiftet 1900 gjordes vissa förändringar av byggnaderna. I källaren på 15 B har det funnits ett skomakeri.

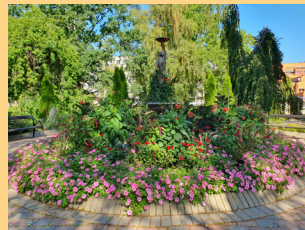
- 18. Kvarteret Vakten, "Palladium" – Hamngatan 1**
När filmvisning introducerades i Sverige vid 1800-talets slut var det en kringresande företeelse och det fanns inga specifika byggnader för ändamålet. I början av 1900-talet byggdes de första biograferna med teatern som förebild. Biografen Palladium är uppförd mellan 1924–25 av arkitekten Wilhelm Eick i nyklassicistisk stil. Palladium är därmed en närmast unik byggnad av sitt slag i Sverige.

- 19. Kvarteret Arken, "Folkets hus" – Hamngatan 10, 12 A**
Byggnaden från mitten av 1960-talet inrymmer bl a kontor, scen- och samlingssalar. Arvikas Folkets hus ritades 1967 av Werner Gjermming. I byggnaden frångår Gjermming den funktionalistiska stil han tidigare tillämpat och går mot en mer modernistisk stil som var tidstypisk för 1960-talets offentliga byggnader.

- 20. Stadsparken**
Under 1800-talets senare hälft blev grönska och rekreation på modet i Sveriges städer. 1911 arrangerades Arvikautställningen med syfte att ställa ut och visa upp hantverk, slöjd, lantbruk, konst och industri. På området anlades sedan parken och det planterades träd och buskar, rabatter och fågeldammen anlades. Pergolan är 82 meter lång och Nordens längsta.

- 21. Kvarteret Styvern, Stadshuset – Östra Esplanaden 5**
Stadens äldre stadshus stod färdigt 1904 och inrymde förutom kommunal administration även brandstation och polisstation. Stadshuset placerades strategiskt vid stadens infartsväg från öst och gavs en påkostad formgivning med stora spetsbågiga fönster i bottenplan, klocka och torn. Under tidigt 1980-tal uppfördes det nya stadshuset och sammanfogades med det ursprungliga.

- 22. Hamnområdet**
Arvika är Sveriges innersta hamn och via Glafs fjorden och Vänern kan man faktiskt nå världens alla sju hav. I områdets västra del står ett magasin från tidigt 1800-tal (A) ett par hundra meter från vattnet. Från början låg dock magasinet vid den dåvarande strandlinjen – ett bevis på de omfattande utfyllnadsarbeten som skett i området. I östra delen står fyra magasin från 1850-talet (B), två timrade och två klädda med panel. Vid de östligaste magasinens hittar du restaurangen Olssons Brygga (C), ritad av Håkan Cullberg, där arkitekturen knyter an till de närliggande magasinens former. I närområdet står även en godscentral i tegel (D) uppförd i funktionalistisk stil ritad 1949. Hantverksmagasinet (E) byggdes 1937 för "försäljning av förnödenheter till jordbruket". Idag hyser huset ett antal lokala hantverkare och en evenemangsalokal.

arvika

Stadsvandring

ARVIKA TURISTCENTER
Storgatan 22
turist@arvika.se
+46 570 817 90
www.visitarvika.se

Foto: Peter Nilsson, Therese Myhrin, Visit Arvika

Informationen i foldern är hämtad ur Arvika kommuns kulturmiljöprogram och inventering av enskilda objekt.

1. Kvarteret Pilen, "Konsthallen" – Storgatan 22
Byggnaden uppfördes som banklokal 1903 men blev på trettiotalet lokal för det allmännyttiga kafébolaget som bedrev ölutsökning och där vinsten från verksamheten skulle gå till ordnande av stadens skol- och folkvandård. En del av vinsten gick också till kulturella ändamål – t ex inköpet av Christian Erikssons "Sommar-dopp" i stadsparken finansierades av sådana pengar. Sedan 1973 fungerar den som stadens konsthall och de stora fönstren ger ett effektivt ljusinsläpp för ändamålet. Byggnaden är i barockinspirerad stil, men har drag av jugend.

2. Kvarteret Läkaren, "Tornhuset" – Hantverksgatan 5
Det palatsliknande huset har ofta kallats för Arvikas vackraste. Huset benämndes också "LP Svenssonhuset" efter Lars-Petter Svensson som uppförde det. När det uppfördes vid sekelskiftet 1900 var det en av stadens mest monumentala byggnader med sina fyra våningar och karaktäristiska lökkupoler.

3. Järnvägsstationen
När Nordvästra stambanan och invigdes 1871 förbands Stockholm med Kristiania (Oslo) och en station förlades till Arvika. Stationshuset ritades av SJ:s chefsarkitekt Adolf Wilhelm Edelsvärd och placerades utanför rutnätsplanen på stadens mest monumentala plats. Enligt Edelsvärds idealstadsplan för stationssamhällen ska stationshuset och kyrkan stå mitt emot varandra som stadens två viktigaste poler. 1911 invigdes Trefaldighetskyrkan och Edelsvärds ideal kunde därmed ses som uppfyllda.

4. Torget
Torgets placering härstammar från 1818 års rutnätsplan. Den ursprungliga användningen som handelsplats lever kvar genom marknadsdagar året om. Runtomkring torget står ett antal byggnader uppförda från 1950-talet och framåt som ersatt många äldre, låga träbyggnader. Detta för att bättre kunna tillgodose behovet av utökad handel. Skulpturen i torgets norra ände heter Fågelmannen och är gjord av Liss Eriksson.

5. Kvarteret Juvelen, "Wermlandsbanken" – Torggatan 29
Bankbyggandets gyllene epok inleddes under 1890-talet. Under 30 år byggdes 150 bankhus i de svenska städerna. Bankerna valde de bästa lägena och placerade sig vid huvudgator och torg. För att manifestera sin status uppfördes byggnaderna med mäktiga fasader i tidstypiska stilar såsom nationalromantik, barock och jugend. Wermlandsbanken är från 1907 och följer tidens ideal med sin placering i hörnet av Torggatan. Arkitekturstilen är jugend vilket bl.a. uttrycks i de böljande formerna och fönstertypen med mittpost och spröjs i övre delen.

6. Kvarteret Juvelen, "EPA-huset" – Storgatan 32
Under 1960- och 70-talen löpte en våg av rivningar genom stadskärnorna i nästan samtliga svenska städer. Målet var att komma bort från tränga kåkar i trä och sten och istället utöka möjligheterna för boende och handel. Arkitekturen är ofta monumental och många byggnader som t ex EPA i Arvika, är uppförda i en stil som kallas brutalism. Dessa byggnader är nu ofta be-spottade i samma utsträckning som den äldre bebyggelsen de en gång ersatte. Få anser dem vara vackra eller värda att bevara, men det kan vara på sin plats att tänka efter så att samma misstag inte upprepas som vid de tidigare saneringarna. Sitt utseende till trots representerar de och kan berätta om en epok i svenskt stadsbyggande som saknar motstycke.

7. Kvarteret Furan – Köpmangatan 3
Gårdsmiljön är en av de få bevarade miljöer som visar hur den tidiga etableringen av Arvika innerstad kunde se ut. Gårdarna i staden innehöll, precis som denna, längor med dass, stallar, förråd och magasin. De senare berättar om Arvika som köping och handelsplats. Några av byggnaderna har sedan 1970-talet bytt takläggning från skiffer till plåt.

8. Kvarteret Badhuset, "Musikskolan" – Solbergs gränd 1
Innan vatten drogs in i privata bostäder fanns ofta badhus i svenska städer. Badhuset ritades av K.J. Albihn och uppfördes 1924 för att fungera som kombinerat varmbadhus och bibliotek. Sedan 1980-talet inrymmer den musikskola. Byggnaden är i nyklassicistisk stil vilket uttrycks genom den putsade fasaden med tidstypisk färgsättning, putsade pilastrar och spröjsade fönster.

9. Kvarteret Bocken – Kyrkogatan 38/Magasinsgatan 9
Under 1960-talet sågs bilen som framtidens färdmedel. Detta avspeglade sig i stadsplaneringen som anpassades efter bilismen. Kv. Bocken från 1962, som ritades av Havstad, Hollström och Lindell, speglar tydligt tidens idéer genom att affärshuset kombinerade handel i gatuplan med parkering på taket.

10. Kvarteret Tigern – Magasinsgatan 4
Under 1930-talet fick den funktionalistiska stilen sitt genombrott i Sverige. Tanken var att skapa bättre levnadsvillkor för människor genom att byggnader och föremål skulle ha tydliga funktioner. I enlighet med den tanken behövde inte byggnaders fasader utsmyckas, och ornamentiken som präglar tidigare arkitekturstilar ansågs vara onödig, falsk och sentimental. Istället för att blicka tillbaka på historisk arkitektur kunde maskiner och båtar fungera som förebilder eftersom de utformades ändamålsenligt och utan utsmyckning. Byggnaden, ritad av Werner Gjermning, är ett tydligt exempel på den funktionalistiska stilen och uppfördes under två etapper 1938 och 1941.

